

Útisetar fyri frið gera vart við seg

Ynskiligt við størri samarbeiði millum føroysku og donsku friðarrørslurnar

„Venner! Lad os sammen gå videre ad den vej, der anviset af Færøernes Lagting, så ikke kun vores lille del af kongeriget, men hele det danske kongerige, hele Norden, ja hele Europa bliver virkeliggjort som atomvåbenfri zone.“

M.a. hetta segði Jóna Olsen, tá hon fyrri Útisetar fyri friði helt røðu pálmásunnudag 15. apríl í Skovhoved í samband við páskagonguna har.

Tíðindablaðið Sosialurin hevur fingið sendandi tíðindabræv úr Danmark um páskagonguna og røðuna hjá Jónu Olsen, sum vit prenta her:

Pálmásunnudag 15. apríl tóku útisetar fyri friði lut í tí stóru páskagonguni frá forsvarskommandoen í Vedbæk í norðursjælland til Ráðhúsplássíð í Keypmannahavn. Ein hópur av føroyingum hittust í føroysku hølunum sunnurgöngunin og hagani gekk leiðin við tóki út til Vedbæk.

Saman við fleir túsund luttakarum gjørdur útisetar fyri friði hendan dagin til ein minnisríkan dag. Útisetar fyri friði settu sín dám á gonguna við skeltum sum vóru bæði vøkur og litrík, skemtilig og álvarslig.

Jóna Olsen heldur røðu

Framhald av síðu 7
enn fyrri tann besta partin. Annars vilja vit nýta hevið at rætta eina miskiljing viðvíkjandi ráfiskagrunninum. Tað hevur verið sagt og skrivað mangar ferðir, at tiltaksgrunnurin er tømdur seinasta ár, hóast vit høvdu eina rokveiðu. Hetta er ein miskiljing. Tá játtanin til ráfiskagrunnin varð sett seinast

vóru framvegis normal marknaðarviðurskifti. Og tá prisurin fall munandi bæði á upsa og brosmarknaðinum fekk nevndin at vita, at roknast skuldi ikki við nakrari eykajáttan. Men landsstýrið vildi tó góðkenna eina ávísu nýtslu av tiltaksgrunninum, og mælti til, at hægst 1/3 av tiltaksgrunninum varð nýttur. Nú árið er liðugt kunnu

arslig.

Allar teir 23 km. gingnir vórðu, varð spælt uppá guitar og sungið varð av fullum hjarta — friðarsangir, fosturlandsangir o. a.

Tá gongan var triggjar timar gomul varð steðgað í ein tíma í Skovshoved. Har var høvi at hvíla sær beinini og fáa sær ein bita meðan undirhildið varð við røðum, sangi og øðrum. Eisini útisetar fyri friði høvdu her høvi at flyta fram røðu. Røðan sum varð hildin av Jónu Olsen er endurprentað her.

Veðrið var hendan dagin av tí allar fagraða og tá komið var inn á Ráðhúsplássíð vóru uml. 75.000 fólk í gonguni. Á Ráðhúsplássinum vórðu eisini røður hildnar og undirhald borið fram. Millum onnur var Annika Hoydal á pallinum, har hon sang og las yrking eftir William Heinesen, sum hann gjørdi til endamálið.

Kære danske fredsvener!

Som I måske har bemærket undervejs fra Vedbæk, så er vi en stor gruppe færing, der går sammen med jer i dag i denne march for vores største fælles sag — kampen for freden.

Som repræsentant for en samlet færøsk fredsbevægelse i Danmark retter jeg en varm tak til jer og påskemarchens arrangører for denne storlæde mulighed for at bringe den færøske fredskamp ind i jeres midte.

Der findes nemlig en meget stærk antilutetradition i den færøske befolkning. Allerede un-

der 2. verdenskrig var der en kraftig modstand mod den engelse besættelse af øerne. Siden har der været stadige massive protester mod Færøernes inddragelse i NATO's krigsforberedende militæring af Nordatlanten. I sær i forbindelse med de stationer og anlæg, der blev opført via vores ufrivillige Nato-medlemskab og trods direkte modstand fra vores folk. Denne antimilitære modstand er gentagne gange blevet bekræftet af Færøernes folkevalgte forsamlag, Lagtinget. I 1970 vedtoges en resolution om at Færøerne skal holdes udenfor alle krigsforberedelser og at intet militært anlæg eller udstyr må findes på Færøerne. Denne stærke beslutning blev senest gentaget af et enigt Lagting i februar i år — men med en yderligere vigtig tilføjelse, nemlig at Færøerne som det første land i Europa erklærede sig som atomvåbenfri zone.

Føroyska flaggið og útisetar fyri friði

der 2. verdenskrig var der en kraftig modstand mod den engelse besættelse af øerne.

Siden har der været stadige massive protester mod Færøernes inddragelse i NATO's krigsforberedende militæring af Nordatlanten. I sær i forbindelse med de stationer og anlæg, der blev opført via vores ufrivillige Nato-medlemskab og trods direkte modstand fra vores folk.

denne antimilitære modstand er gentagne gange blevet bekræftet af Færøernes folkevalgte forsamlag, Lagtinget. I 1970 vedtoges en resolution om at Færøerne skal holdes udenfor alle krigsforberedelser og at intet militært anlæg eller udstyr må findes på Færøerne. Denne stærke beslutning blev senest gentaget af et enigt Lagting i februar i år — men med en yderligere vigtig tilføjelse, nemlig at Færøerne som det første land i Europa erklærede sig som atomvåbenfri zone.

Men hvorfor har disse antimilitære beslutninger fra færøsk side ikke standset Nato's fortsatte udnyttelse af Færøerne som en af sine fremskudte poster i sin atomstrategi?

Som I måske ved har Færøerne hjemmestyre. Men det omfatter ikke udenrigs- og militæranliggender. Derfor har skiftende danske regeringer kunnet fejde de færøske protester til side ved at henholde sig til deres formelle ret til at afgøre Færøernes militære stilling.

Derfor kære fredsvener, beder vi om jeres

svarliga.

Fyri at taka samanum vilja vit gera ein samandrætt av teimum grundgevingum, sum vit hava fyrri at stuðla fiskimenn á trolarum:

a. lækkandi inntøkur
b. tørvurin fyri eisini at elva fiskimonnum at veiða tvey fiskasløg, sum landsstýrið ynskir skulu veiðast

c. tað rimiliga í at veita

hjelpe. Det er nu nødvendigt, at den færøske og danske fredsbevægelse går sammen om at lægge pres på raketmodstanderflertallet i Folketinget, så der til trods for den siddende Nato-regerings modvilje vil blive truffet de nødvendige foranstaltninger for at virkeliggøre Færøernes afmilitarisering og erklærede atomvåbenfri status.

Dette krav drejer sig nemlig om langt mere end sikkerheden kun for vores eget folk. Situationen er den, at på samme måde som den fortsatte opstilling af nye atomraketter på det europæiske fastland, så øger tilsvarende den enorme militære opbygning i Nordatlanten risikoen for et atomart ragnarok i Europa.

Det nordatlantiske og arktiske område, bl.a. omfattende Grønland, Island og Færøerne, er nemlig i de seneste år blevet et atomart højspændingsområde. — Her, fra det nordligste Grønland, over Island og Færøerne til Skotland, går den nordlige frontlinje i Europa. — Her vil Nato søge at støde frem mod Sovjet, og her vil sovjetiske ubåde og fly søge at bryde igennem for at slippe ud i Atlanten. — Dette havområde er i uhyggelig grad blevet spækket med atombevæbnede ubåde. — Øerne i dette område er ligeledes blevet spækket med militære varslings-, efterretnings-, kommunikations- og styringssystemer, hvis betydning i en krigssituation er af endda større betydning end selve de enkelte atomare våben. — Gennem dette område vil

hovedparten af de strategiske våben passere, som i krigstid vil blive brugt af stormagterne mod hinanden. — Med fredsforeren Owen Wilkes ord vil dette område »udgøre enhver fremtidig verdenskrigs ingenmandsland.«

På selve Færøerne er en central Loran C station, drevet af American Coast Guard, til at styre de amerikanske strategiske ubåde i området. Uden for Tórshavn ligger Nato's radarstation til at beherske denne del af luftrummet i forsvaret af det nordamerikanske kontinent — og til at varetage andre offensive funktioner, som det er blevet afsløret i forbindelse med den igangværende og meget kostbare udbygning deroppe. — Oven i dette har vi for nylig fået at vide, at der i forbindelse med denne Nato-station siden 1960 har ligget en hemmelig amerikansk efterretningscentral, styret fra Forth Meade i USA, som et vigtigt led i det mægtigste, mest effektive og mest hemmelige af alle USA's globale efterretningsssystemer. Og dette uden at de færøske myndigheder har haft den mindste anelse herom! Og endvidere i direkte modstrid med den officielle danske basepolitik.

Svaret hertil fra Færøernes folk og myndigheder er et stærkt og fortsat usvækket krav om øjeblikkelig afmilitarisering.

Men, kære venner, det står lysende klart for os: Vi kan intet opnå i isoleret kamp, hver i sit hjørne af verden. Vi behøver jeres opmærksomhed og støtte. Og vi håber ligeledes at kunne bidrage til gensidig inspiration og støtte mellem færøsk og dansk fredsbevægelse.

Venner! Lad os sammen gå videre ad den vej, der er anviset af Færøernes Lagting, så ikke kun vores lille del af kongeriget, men hele det danske kongerige, hele Norden, ja hele Europa bliver virkeliggjort som atomvåbenfri zone.

Fortsat god Påskemarch!

Útisetar fyri Friði

Vit halda okkum hava givið fleiri góðar grundgevingar til ta víðari viðgerðina av hesum máli, og vóna vit eitt gott úrslit fyri allar partar.

Við heilsan
Føroya Fiskimannafelag

stuðul restina av árinum, tá stuðul verður latin fyrsta partin av árinum.

Tað ber til at ganga okkara ynski á mæti innan samtykta figgjarkarmin.

Mínkað er jú um rakstrarstúdnigin til trolararnar við 10 oy/kg fyri tey billigu fiskasløgini, og vit vilja mæla til at minst henda upphædd verður latin sum øktur mann-ingarstúdnigin.